

Maja Pranić

Knjižnica Marije Jurić Zagorke, Knjižnice grada Zagreba

maja.pranic@kgz.hr

ISSN 1845-2434

[CC BY 4.0](#)

Iva Lorković

Knjižnica Silvija Strahimira Kranjčevića, Knjižnice grada Zagreba

iva.lorkovic@kgz.hr

Izazovi nabavne politike i izgradnje knjižničnih zbirki u Knjižnicama grada Zagreba – primjer prakse Knjižnice Marije Jurić Zagorke i Knjižnice Silvija Strahimira Kranjčevića

Challenges in acquisition policy and collection development policy in Zagreb City Libraries – a case study of the practices of Marija Jurić Zagorka Library and Silvije Strahimir Kranjčević Library

Stručni rad

Sažetak: Knjižnice grada Zagreba najveća su mreža narodnih knjižnica u Hrvatskoj, stoga imaju važnu ulogu u pružanju pristupa raznovrsnim knjižničnim zbirkama svojim korisnicima. Izgradnja knjižničnih zbirki proces je koji uključuje odabir, nabavu, organizaciju, očuvanje i pristup važnim i reprezentativnim informacijskim izvorima. Različitim metodama procjene uspješnosti izgradnje knjižničnih zbirki voditelji nabave i knjižničari donose složene odluke o nabavi knjižnične građe na temelju planova i potreba knjižnice i njezinih korisnika. Politika nabave i preraspodjela financijskih sredstava trebaju biti utemeljene u skladu sa svim potrebama. U radu se prikazuju petogodišnje stanje i promjene u nabavnoj politici kao važnoj fazi u procesu izgradnje knjižničnih zbirki, čemu je ujedno prethodilo i praćenje sociodemografske strukture stanovništva lokalnih zajednica u kojima knjižnice djeluju.

Ključne riječi: izgradnja knjižničnih zbirki, lokalna zajednica, nabavna politika, narodna knjižnica, smjernice za izgradnju knjižničnih zbirki

Važnost izgradnje knjižničnih zbirki i nabavne politike u narodnim knjižnicama

Narodne knjižnice temelj su kulturnog razvoja i obrazovanja u svakom društvu. Ključna uloga ovih institucija izgradnja je bogatih knjižničnih zbirki koje zadovoljavaju raznolike potrebe korisnika. U ovom će se radu prikazati važnost izgradnje knjižničnih zbirki i nabavne politike u Knjižnici Marije Jurić Zagorke i Knjižnici Silvija Strahimira Kranjčevića. Izgradnja knjižničkog fonda jedno je od osnovnih knjižničarskih poslova. Knjižnični je fond promjenljiv, neprestano se povećava ili smanjuje s obzirom na opseg građe, sveobuhvatnost zbirki, nabavnu politiku, reviziju i otpis građe. Dinamika poslovanja svake knjižnice s obzirom na izgradnju zbirki, tempo nabave, reviziju i otpis odlučuje o mijenama fonda.

Međunarodni i univerzalni dokumenti (*UNESCO-ov Manifest za narodne knjižnice*, *IFLA-ine smjernice za razvoj narodnih knjižnica*, *Zakon o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti*, *Smjernice za izgradnju zbirke* i dr.) definiraju narodnu knjižnicu kao ustanovu koja osigurava pristup raznovrsnim zapisima, znanjima, informacijama i umjetničkim djelima, pružajući jednak pristup svim građanima, bez ikakve rasne, spolne, vjerske, jezične, ekonomske ili neke druge diskriminacije, određujući time narodnu knjižnicu kao najširu i najdemokratskiju javnu ustanovu, što je izuzetno široko postavljen zahtjev u poslovanju narodne knjižnice. Za ispunjavanje zadaća izgradnje knjižničkog fonda potrebna je konstantna suradnja s lokalnom zajednicom i njezinim članovima kako bi se što preciznije odredio i svima osigurao pristup svim informacijama te kako bi se vrijedne kulturne sadržaje ponudilo u lokalnoj zajednici, a i šire. Aparac-Jelušić i Dragija (2020: 163) ističu kako knjižnice trebaju „graditi zbirke, organizirati djelotvoran sustav obavještanja i osigurati svojim korisnicima dostupnost literature i informacija“. Autorice ujedno navode obrazovnu, informacijsku i komunikacijsku zadaću kao iznimno bitne čimbenike u pristupu i izgradnji knjižničnih zbirki (ibid.).

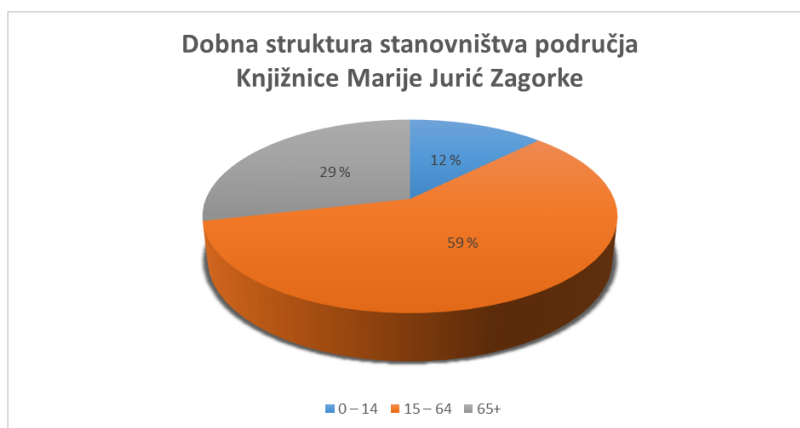
Izgradnja knjižnične zbirke – stvarni korisnik, a ne idealni korisnik

Da je korisnik u fokusu izgradnje fonda navode i Evans i Saponaro (2005): knjižnica više nije u središtu kao „riznica za skladištenje informacija“, već su središte u današnjem vremenu krajnji korisnici i njihove informacijske potrebe, a da bi se odgovorilo na potrebe korisnika, knjižnica treba sustavno i planski izgrađivati svoje zbirke i vrednovati knjižnični fond. Već je naglašeno kako izgradnji dobre zbirke prethode pomno razrađeni postupci – od istraživanja zajednice korisnika i njezinih potreba preko kvalitetnog stvaranja nabavne politike i selekcije ili odabira knjižnične građe do postupaka nabave, evaluacije i izlučivanja građe (Gašo, Mihaljević i Siber, 2020: 137–138).

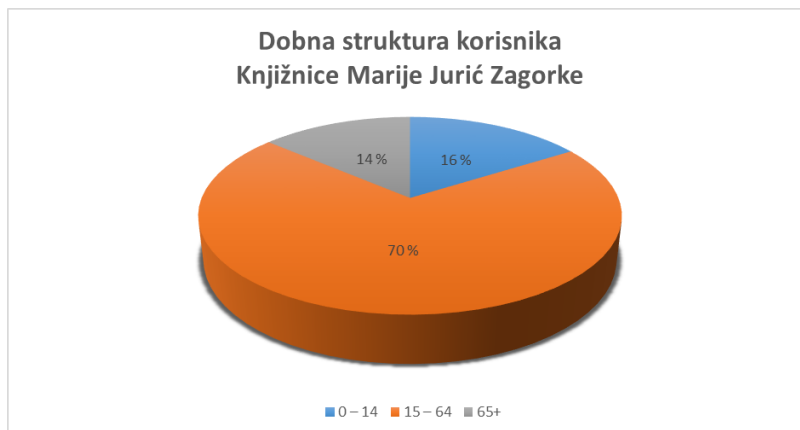
Izraz „korisnik knjižnice“ obuhvaća sve dobne sociodemografske skupine – djecu i mlade te

odrasle, zatim stupanj obrazovanja i zaposlenje, što su također preduvjeti komunikacije sa zajednicom u slučaju izgradnje knjižničnih zbirki i nabavne politike, stoga je bitno osluškivati lokalno stanovništvo, promjene u trendovima, ali i okolišne promjene, poput globalne pandemije i zagrebačkog potresa, koje su znatno izmijenile strukturu lokalnih zajednica u kojima djeluju Knjižnica Marije Jurić Zagorke i Knjižnica Silvija Strahimira Kranjčevića.

Knjižnica Marije Jurić Zagorke pripada gradskoj četvrti Gornji grad – Medveščak, koja prema posljednjem popisu stanovništva iz 2021. godine ima 26 423 stanovnika. U prethodnom popisu stanovništva iz 2011. godine gradska četvrt Gornji grad – Medveščak imala je 30 962 stanovnika, što je pad za sveukupno 14,7 %. Slika 1 prikazuje dobnu strukturu stanovništva četvrti Gornji grad – Medveščak. Od sveukupnog broja stanovništva, 5076 stanovnika korisnici su Knjižnice Marije Jurić Zagorke. Stanovnika u dobi 0 – 14 godina ima 3321, od kojih je 944 korisnika knjižnice. Stanovnika u dobi 15+ ima 23 102, od kojih su 4132 korisnika knjižnice. Najviše je radno sposobnog stanovništva u dobi 15 – 64, od sveukupnog broja stanovnika njih 7563, što se na slici 1 prikazuje narančastom bojom (59 %).

Slika 1. Prikaz dobne strukture stanovnika gradske četvrti Gornji Grad – Medveščak prema popisu stanovništva iz 2021. godine

Slika 2. Prikaz dobne strukture korisnika Knjižnice Marije Jurić Zagorke (podaci iz Zakija)

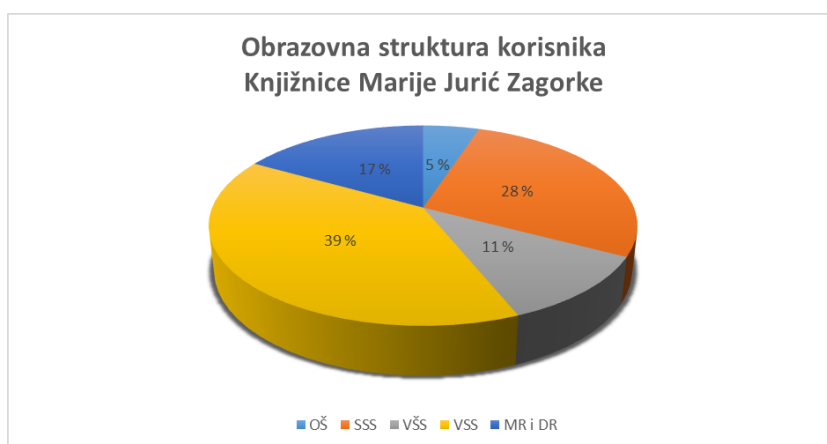
Iz podataka na grafikonima na slici 2 vidljivo je da je u Knjižnici Marije Jurić Zagorke, što se tiče dobne strukture, za usluge knjižnice najzainteresiranija skupina u dobi 15 – 64 godine, te se može reći da su njihove potrebe za uslugama i sadržajima, kao i one za djecu do 14 godina, zadovoljene. Skupinu čije su potrebe manje zadovoljene i na čijem bi privlačenju u knjižnicu trebalo dodatno poraditi čine oni stariji od 65 godina. To se može sagledati i iz kuta mobilnosti te skupine, kao i pristupačnosti knjižnice i prostora za navedenu skupinu.

Obrazovna struktura stanovništva područja Knjižnice Marije Jurić Zagorke (15+)

- OŠ 1371 (Zaki 212)
- SSS 7649 (Zaki 1167)
- VŠS 2361 (Zaki 469)
- VSS 10 648 (Zaki 1657)
- Mr. i dr. 983 (Zaki 708)
- Ukupno 26 423 (Zaki 4213)

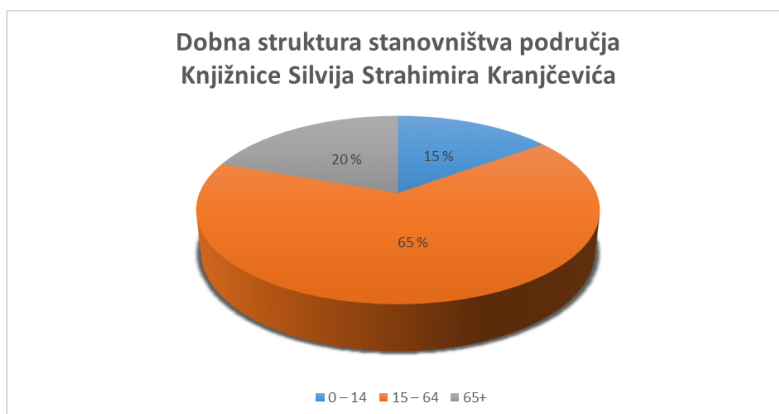
Slika 3. Prikaz obrazovne strukture stanovništva četvrti Gornji grad – Medveščak prema popisu stanovništva iz 2021. godine

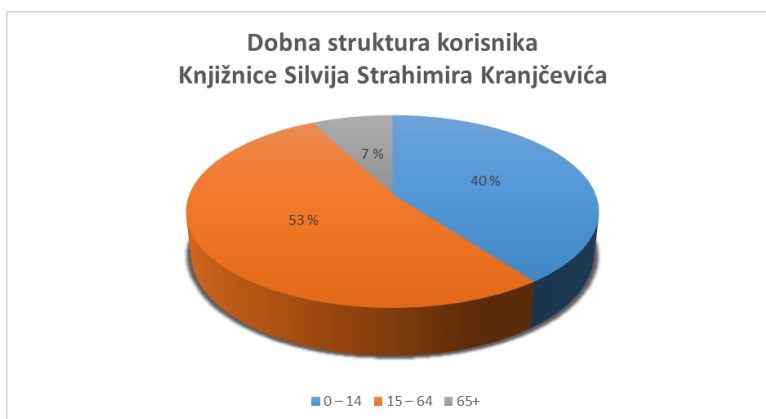
Slika 4. Prikaz obrazovne strukture korisnika Knjižnice Marije Jurić Zagorke prema podacima iz Zakija

Uspoređujući prikaze obrazovne strukture stanovništva (slika 3) i korisnika (slika 4), zanimljivo je da je riječ o gotovo reprezentativnom uzorku korisnika Knjižnice Marije Jurić Zagorke. Jedina diskrepancija uočava se u skupini koja je postigla najviši stupanj obrazovanja. Njih je u stanovništvu 5 % (slika 3), ali među korisnicima čak ih je 17 % (slika 4), što govori u prilog činjenici da što je populacija obrazovanija, to će više posezati za uslugama knjižnice. U nabavnoj politici i izgradnji fonda u obzir se uzimaju i podaci o posudbi te skupine, analizira se traže li isključivo stručnu literaturu ili prate i recentna izdanja u književnosti te se prema tome usklađuje nabavna politika.

Knjižnica Silvija Strahimira Kranjčevića pripada gradskoj četvrti Peščenica – Žitnjak, koja prema posljednjem popisu stanovništva iz 2021. godine ima 53 023 stanovnika. U prethodnom popisu stanovništva iz 2011. godine gradska četvrt Peščenica – Žitnjak imala je 56 487 stanovnika, što je pad za 6,1 %. Od sveukupnog broja stanovništva, 8227 stanovnika koristi se knjižnicom. Slika 5 prikazuje da je stanovnika u dobi 0 – 14 godina 7926, od kojih su 3544 korisnici knjižnice. Stanovnika u dobi 15+ ima 45 097, od kojih je 4683 korisnika knjižnice. Najviše je radno sposobnog stanovništva u dobi 15 – 64, od sveukupnog broja stanovnika njih 15 539, što se na slici 5 prikazuje narančastom bojom (65 %).

Slika 5. Prikaz dobne strukture stanovnika gradske četvrti Peščenica – Žitnjak prema popisu stanovništva iz 2021. godine

Slika 6. Prikaz dobne strukture korisnika Knjižnice Silvija Strahimira Kranjčevića prema podacima iz Zakija

Uspoređujući dobnu strukturu stanovništva (slika 5) i korisnika (slika 6) dolazi se do zanimljivih podataka o korisnicima i uslugama koje knjižnica treba razvijati. U stanovništvu područja Peščenica – Žitnjak 15 % čini skupina 0 – 14 godina (slika 5), međutim, u strukturi korisnika njih je čak 40 % (slika 6), što govori u prilog razvoju usluga i fonda na odjelima za djecu i mlade. Zanimljiv podatak prikazan je na slici 6 – da je gotovo jednak broj korisnika u skupini 0 – 14 (40 %) i 15 – 64 (53 %), što ide u prilog tezi da jaki dječji odjeli rezultiraju razvijanju čitalačkih navika pa ti korisnici ostaju korisnici knjižnice i u zreloj dobi. Mali udio najstarijeg stanovništva u dobi iznad 65 godina na slikama 5 i 6 (7 % naspram 20 % u populaciji) može se tumačiti dvojako – promjenom sociodemografskih obilježja skupine (stupanj obrazovanja mijenja se tijekom godina), ali i činjenicom da knjižnica pruža usluge održavanja i vođenja knjižnica unutar staračkih domova na području svojeg djelovanja.

Obrazovna struktura stanovništva područja Knjižnice Silvija Strahimira Kranjčevića (15+)

- OŠ 6245 (Zaki 374)
- SSS 23 366 (Zaki 1438)
- VŠS 4007 (Zaki 605)
- VSS 10 010 (Zaki 1626)
- Mr. i dr. 460 (Zaki 293)
- Ukupno 45 097 (Zaki 4336)

Slika 7. Prikaz obrazovne strukture stanovništva četvrti Peščenica – Žitnjak prema popisu stanovništva iz 2021. godine

Slika 8. Prikaz obrazovne strukture korisnika Knjižnice Silvija Strahimira Kranjčevića prema podacima iz Zakija

Slike 7 i 8 iz dobivenih podataka o stupnju obrazovanja i broju korisnika pokazuju da je, što je viši stupanj obrazovanja, veća zainteresiranost za korištenje usluga knjižnice. Skupina s visokom stručnom spremom (VSS) čini 23 % stanovništva (slika 7), međutim, gotovo ih je dvostruko više kao korisnika knjižnice (37 %) (slika 8). Onih s najvišim stupnjem obrazovanja u populaciji ima 1 % (slika 7), a među korisnicima čak 7 % (slika 8). Populacija kojoj bi se knjižnica svojim uslugama trebala više prilagoditi i privući je u knjižnicu jest populacija sa srednjom stručnom spremom (SSS) čijih pripadnika među stanovnicima ima 53 % (slika 7), međutim, među korisnicima njihov postotak iznosi 33 % (slika 8).

Nabavna politika u narodnoj knjižnici – planiranje i implementacija

Nabava je jedna od ključnih zadaća svake knjižnice čiji je cilj da pod najpovoljnijim financijskim uvjetima osigura optimalan broj, vrstu i kvalitetu informacijskih izvora koji su primjereni ukupnim potrebama zajednice korisnika (Golubović, 2017: 34).

Knjižnice grada Zagreba suvremena su mreža knjižnica koja objedinjuje Gradsku knjižnicu i Knjižnicu Božidara Adžije kao središnje knjižnice mreže, Bibliobusnu službu te još dvanaest područnih knjižnica s njihovim ograncima na ukupno četrdeset dvije lokacije u gradu Zagrebu. Model nabave u Knjižnicama grada Zagreba koordinirana je nabava građe koja obuhvaća petnaest odjela nabave u područnim knjižnicama s voditeljima nabave koji samostalno raspolažu sredstvima za nabavu građe i izgrađuju zbirke svojih knjižnica. Svaki odjel nabave samostalno vodi inventarne knjige, pri čemu su do 1999. godine vođene isključivo pisane inventarne knjige, a od siječnja 1999. godine građa se unosi u elektroničku inventarnu knjigu (Bodiš, Kenda i Kožul, 2020: 414). Nabavna politika ključna je za izgradnju knjižničnih zbirki. Planiranje i implementacija ove politike zahtijevaju pažljivu analizu korisničkih potreba, proračuna, izazova nabave i dugoročnih ciljeva knjižnice.

Ključni elementi nabavne politike:

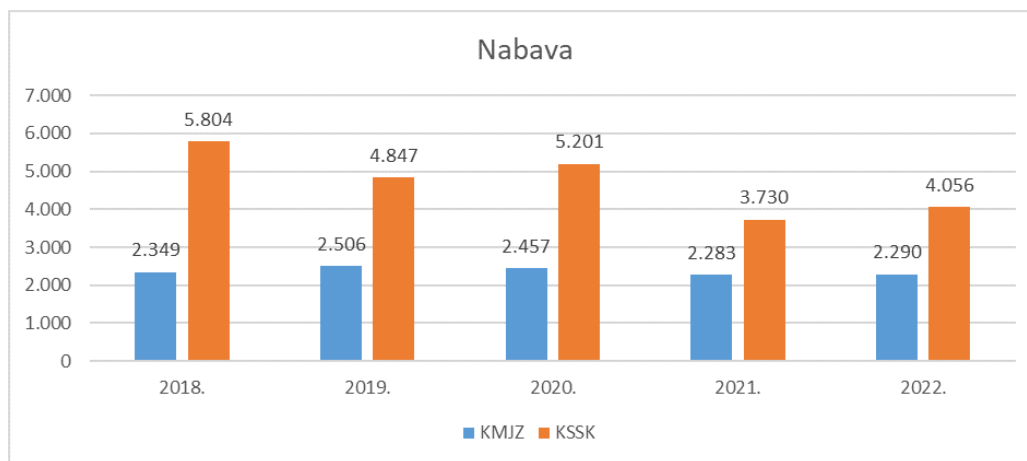
- **Analiza potreba korisnika** – važno je razumjeti potrebe različitih skupina korisnika knjižnice. Dobra analiza potreba pomaže knjižničarima da usmjere nabavu prema onim resursima koji će najviše koristiti zajednici.
- **Sadržajna vrijednost** – ugled autora, nakladnika, novosti i relevantnosti teme, dubina razrade teme, reference u literaturi.
- **Fizička vrijednost** – kvaliteta papira, tiska, uveza, prijeloma (porast cijena papira i tiska utječe na prijelome, gusti tekst, male margine, mali font – nečitljivo mnogim kategorijama korisnika).
- **Kriterij potražnje** – uzimanje u obzir potreba korisnika – temelji se na istraživanju potreba korisnika. Taj se kriterij ne smije isključivo primjenjivati jer u narodnim knjižnicama korisnici traže i građu koja nije zadovoljavajuće vrijednosne razine – šund literatura, *fake news* i sl.
- **Proračun i financiranje** – ovaj korak uključuje određivanje proračuna za nabavu novih resursa. To uključuje ne samo cijenu knjiga već i troškove održavanja, digitalnih resursa, obnove zastarjelih materijala i stručno usavršavanje osoblja. Redovan i dostatan priljev sredstava osigurava kvalitetnu izgradnju fonda.
- **Suradnja s izdavačima i distributerima** – razvijanje čvrstih odnosa s izdavačima i dobavljačima ključno je za dobivanje najboljih ponuda i popusta. Ova suradnja također može rezultirati posebnim događanjima i promocijama u knjižnici.
- **Praćenje i evaluacija** – nabavna politika treba biti dinamična i prilagodljiva. Praćenje posudbe, čitanosti i povratnih informacija korisnika pomaže knjižničarima da procijene učinkovitost nabavne politike i prilagode je prema potrebama zajednice.

Nabava knjižnične građe završni je korak izgradnje zbirke prije samih evaluacijskih postupaka kojima se građa izlučuje i vrednuje. Postupci nabave uključuju sve aktivnosti povezane s naručivanjem odabranih izvora i njihov primitak u knjižnicu. Te su aktivnosti i dalje složene, s obzirom na to da uključuju izbor građe, provjeru bibliografskih podataka, provjeru posjedovanja u postojećem fondu, izbor dobavljača, postupke naručivanja građe (predakcesija), evidenciju primitka, reklamaciju građe, inventarizaciju građe (akcesija) (Golubović, 2017: 35).

Prema Gašo, Mihaljević i Siber (2020: 139) svaka bi knjižnica zbog lakšeg planiranja i selekcije, u skladu s potrebama korisnika, trebala imati pisane smjernice kao pisani, javno objavljeni dokument, na temelju kojih će se izrađivati dugoročni, srednjoročni ili godišnji planovi nabave, kao što je preporučeno u *Standardu za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj*. Takve je planove nabave moguće pratiti stalnim analizama, na osnovi godišnjih ili

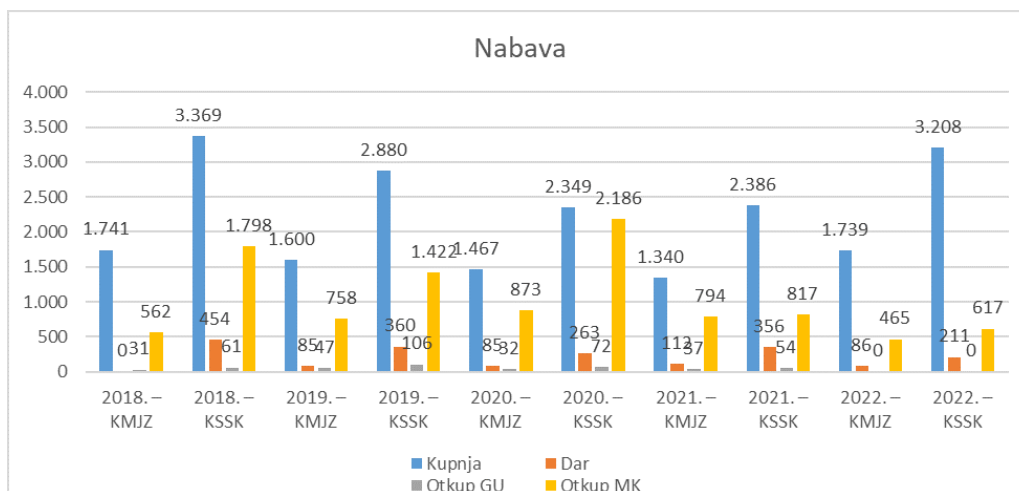
polugodišnjih izvještaja te ih prema potrebi mijenjati i dopunjavati (Nebesny i Švob, 2002: 60). Poštivanjem prihvaćenih smjernica kojima su utvrđeni kriteriji dosljednosti izgradnje knjižničnih zbirki osigurava se nabava raznovrsnih informacijskih izvora u okvirima zadanih mjerila kvalitete za određeno znanstveno i stručno područje. Jasnim i dobro definiranim načelima i kriterijima na kojima se temelji izgradnja zbirke smjernice korisnicima pružaju uvid u to što mogu očekivati od knjižnične zbirke kako bi zadovoljili vlastite informacijske potrebe. „Povjerenje korisnika u knjižničarev odabir, bez obzira na format ili vrstu izvora kojima pruža pristup, štedi vrijeme korisnika, zadržava njegovu pažnju i daje izravan pečat kvaliteti.“ (Horava, 2010: 145). *Upute za izradbu smjernica za izgradnju knjižnične zbirke* (2010) kažu da je svaka ustanova jedinstvena, stoga su odredbe smjernica za izgradnju zbirke jedinstvene, a njihova je prvotna funkcija da služe djelatnicima za odabir i izlučivanje građe. Knjižnice grada Zagreba imaju *Smjernice za izgradnju knjižnične zbirke* koje nisu javno objavljene, ali su interni dokument koji voditelji nabave konzultiraju pri izgradnji fonda određene knjižnice.

Na slici 9 prikazana je godišnja nabava Knjižnice Marije Jurić Zagorke i Knjižnice Silvija Strahimira Kranjčevića za razdoblje od 2018. do 2022. godine, pri čemu je vidljivo da se, unatoč mnogim izazovima – smanjivanju financijskih sredstava, neredovitom priljevu i porastu cijena građe – u objema knjižnicama pokušalo učiniti da se to sve što manje odrazi na nabavu potrebne građe. Grafikon prikazuje konstantno stabilnu nabavu u Knjižnici Marije Jurić Zagorke, dok se u Knjižnici Silvija Strahimira Kranjčevića osjetio pad u nabavi građe tijekom 2021. godine, ali u 2022. primjećuje se ponovni rast nabave.

Slika 9. Prikaz ukupne nabave Knjižnice Marije Jurić Zagorke i Knjižnice Silvija Strahimira Kranjčevića u razdoblju od 2018. do 2022. godine

U svom radu Tadić (1994) navodi četiri načina nabave knjižnične građe: kupnja, zamjena, dar i obvezni primjerak. Slika 10 prikazuje upravo te načine nabave u Knjižnici Marije Jurić Zagorke i Knjižnici Silvija Strahimira Kranjčevića, pri čemu je vidljivo kako knjižnice građu nabavljaju uglavnom kupnjom, a veliku važnost u izgradnji fonda ima i otkup knjiga Ministarstva kulture i medija (MKIM). Dosadašnji otkup MKIM-a, odnosno otkup do 2022. godine, temeljio se na građi koju su knjižnice dobivale od MKIM-a, a da nisu mogle intervenirati u nabavu naslova, što nije bilo idealno rješenje uzimajući u obzir raznolikosti okruženja i potreba korisnika. Iz donjeg grafikona vidljivo je da je u godinama 2019. i 2022. u Knjižnici Silvija Strahimira Kranjčevića gotovo izjednačen broj naslova nabavljen samostalnom kupnjom i otkupom MKIM-a, što može rezultirati nabavom nepotrebne građe. MKIM je u 2023. godini započeo s novim modelom otkupa koji je još u proceduri i krajnji će rezultat biti zanimljiv zato što knjižnice novim modelom otkupa imaju veću slobodu u odabiru naslova koje će kupiti s popisa A i popisa B, a time i veći utjecaj na izgradnju vlastitih knjižničnih zbirki.

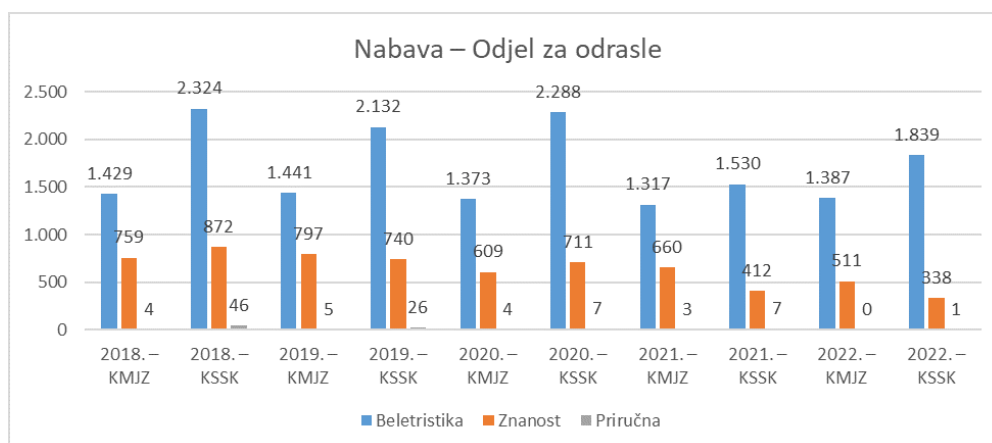

Slika 10. Prikaz načina nabave – kupnja, dar, otkup MKIM-a od 2018. do 2022. godine

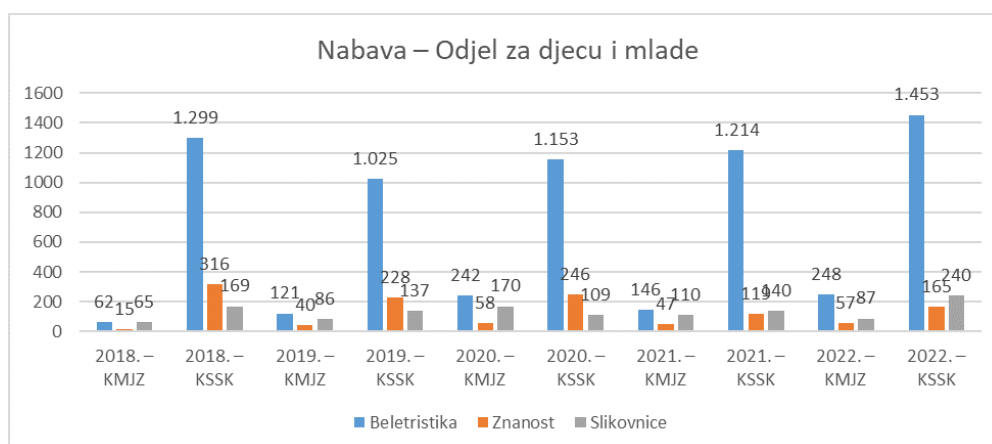
Važnost knjižničnih zbirki

Knjižnične su zbirke žila kucavica svake knjižnice. One ne samo da pružaju informacije već potiču čitanje i obrazovanje djece, mladih i odraslih. Usmjeravaju korisnike kritičkom razmišljanju nudeći širok raspon obrazovnih resursa za učenje i akademski razvoj u zajednici, a djecu i mlade potiču na čitanje i informacijsku pismenost, što doprinosi razvoju jezičnih vještina i kreativnosti te tolerancije i razumijevanja budućih dionika društva i promicatelja društvenih promjena. Knjižnične zbirke čuvaju kulturnu baštinu, sačuvane rukopise, stare knjige i druge vrijedne dokumente, pružajući uvid u prošle epohe i kulture. Stoga je planirana i dobro koordinirana nabava knjižnične građe bitan čimbenik izgradnje

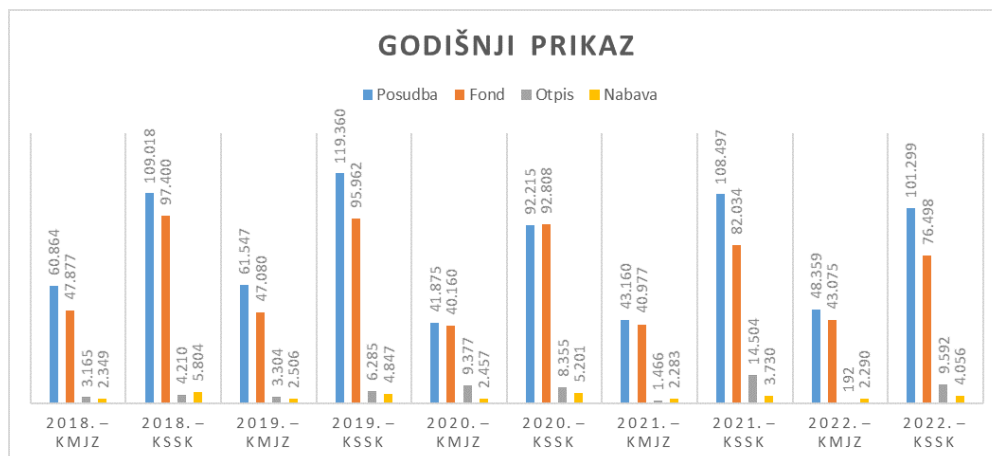
knjižničnih zbirki, koja korisnicima i djelatnicima omogućuje pristup važnim i reprezentativnim informacijskim izvorima. Na slikama 11 i 12 prikazana je godišnja nabava Knjižnice Marije Jurić Zagorke i Knjižnice Silvija Strahimira Kranjčevića za razdoblje od 2018. do 2022. i to beletristike, znanosti, priručne literature i slikovnica na Odjelu za odrasle i Odjelu za djecu i mlade.

Slika 11. Prikaz nabave beletristike, znanosti i priručne literature – Odjel za odrasle

Slika 12. Prikaz nabave beletristike, znanosti i slikovnica – Odjel za djecu i mlade

Slika 13. Prikaz godišnje posudbe, nabave, stanja fonda, otpisa

Na slici 13 prikazan je grafikon godišnje posudbe, nabave, stanja fonda i otpisa građe za dvije knjižnice, koji govori u prilog tezi međusobne ovisnosti. Ako raste nabava knjižne građe, raste i posudba, neovisno o porastu otpisa građe, što samo govori u prilog tezi da dobra knjižnična zbirka nije ona koja stalno raste, nego ona koja osluškuje potrebe korisnika te redovnim otpisima i promišljenom nabavnom politikom odgovara na njihove potrebe.

Zaključak

Izgradnja knjižničnih zbirki i nabavna politika ključne su za uspjeh narodnih knjižnica. Pažljivim planiranjem, suradnjom s izdavačima i razumijevanjem potreba korisnika knjižnice mogu izgraditi zbirke koje ne samo što zadovoljavaju trenutačne potrebe korisnika nego i potiču obrazovanje, razumijevanje i kreativnost u zajednici. Prednost narodnih knjižnica u gradu Zagrebu jest ta što su Knjižnica Marije Jurić Zagorke i Knjižnica Silvija Strahimira Kranjčevića dio mreže Knjižnica grada Zagreba koje su strateški raspoređene po područjima grada koja se sociodemografski razlikuju, pa se svaka knjižnica može i mora prilagoditi svojoj zajednici, a ne području cijelog grada, što uvelike olakšava izgradnju knjižničnih zbirki i nabavnu politiku. Izgradnja knjižničnih zbirki podrazumijeva planiranje, postavljanje ciljeva, donošenje složenih odluka o nabavi građe vlastitim planiranjem, ali i potrebama i željama korisnika za građom, jer su knjižnične zbirke u suštini ključni resursi koji podržavaju obrazovanje, kulturu, istraživanje i razvoj društva u cjelini. Očuvanje i izgradnja knjižničnih zbirki važni su i za korisnike i za lokalnu zajednicu u kojoj knjižnica djeluje, kao i za budućnost obrazovanja i društva u cjelini.

Literatura

1. Aparac-Jelušić, T. i Dragija, M. (2000) Pristup i metodologija istraživanja kvalitete zbirki u knjižnicama visokih učilišta. *Glasnik društva bibliotekara Split*, 7, str. 162–168.
2. Bodiš, M., Kenda, J. i Kožul, P. (2020) Znamo li koliko vrijede naši fondovi? Usklađivanje financijske vrijednosti knjižničkog fonda s računovodstvenim stanjem u Knjižnicama grada Zagreba. *Vjesnik bibliotekara Hrvatske*, 63(1–2), str. 411–423. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/252924> [05.10.2023.]
3. Barbarić, A (ur.) (2010) *Darovi za zbirke : smjernice za knjižnice. Upute za izradbu smjernica za izgradnju knjižnične zbirke primjenom modela Conspectus. Međunarodna posudba i dostava dokumenata: načela i smjernice za postupanje. Model nacionalnog pravilnika za međuknjižničnu posudbu*. Zagreb: Hrvatsko knjižničarsko društvo.
4. Evans, G. E. i Saponaro, M. Z. (2005) *Developing library and information center collections*. 5th ed. Wesport; London: Libraries Unlimited.

5. Gašo, G., Mihaljević, J. i Siber, Lj. (2020) Nabavna politika i izgradnja knjižničnih zbirki u visokoškolskim knjižnicama sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku. *Vjesnik bibliotekara Hrvatske*, 63 (1–2), 131–159. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/252867> [03.10.2023.]
6. Golubović, V. (2017) *Upravljanje izvorima informacija kroz sveučilišne zbirke*. Doktorski rad. Zagreb: Filozofski fakultet.
7. Horava, T. (2010) Challenges and possibilities for collection management in a digital age. *Library Resources & Technical Services*, 54(3), str. 144–145. Dostupno na: <https://doi.org/10.5860/lrts.54n3.142> [06.10.2023.]
8. Kenda, J. (2019) *Što radimo s gotovo dva i pol milijuna knjiga?* Dostupno na: https://issuu.com/knjiznicegradzagreba/docs/kenda_novo [11.09.2022.]
9. Koontz, C., Gubbin, B. (ur.) (2011) *IFLA-in i UNESCO-ov Manifest za narodne knjižnice. IFLA-ine smjernice za narodne knjižnice*. 2. hrvatsko izd. (prema 2. izmijenjenom izd. izvornika). Zagreb: Hrvatsko knjižničarsko društvo.
10. Lukačević, S., Špoljarić Kizivat, M. i Krpeljević, LJ. (2021) Izgradnja i vrednovanje zbirki Gradske i sveučilišne knjižnice Osijek. *Knjižničarstvo : glasnik Društva bibliotekara Slavonije i Baranje*, 25, str. 113–137. Dostupno na: <https://repozitorij.gskos.hr/en/islandora/object/gskos%3A371/datastream/FILE0/view> [08.09.2023.]
11. Nebesny, T. i Švob, M. (2002) *Izgradnja knjižnične zbirke u narodnim knjižnicama*. U: Belan-Simić, A. i Horvat, A. (ur.) *Slobodan pristup informacijama u službi kulturnog razvitka : zbornik radova*. Zagreb: Hrvatsko knjižničarsko društvo. Str. 56–75.
12. Tadić, K. (1994) *Rad u knjižnici*. Opatija: Naklada Benja.